ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ
Завідувач кафедри
_____ Алла СВІТЛИЧНА
(протокол «01» вересня 2026 р. №1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

ТЕОРІЯ ДЕРЖАВИ І ПРАВА

освітньо-професійна програма: «Правознавство»
спеціальність: D8 Право
галузь знань: D Бізнес, адміністрування та право
рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава

2026-2027 н. р.

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія держави і права» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Правознавство» спеціальності D8 Право.

Мова викладання – державна.

Розробник: Сергій Гладкий, професор кафедри підприємництва і права, д.ю.н., професор.

«01» вересня 2026 року _____ Сергій ГЛАДКИЙ

Погоджено гарантом освітньої програми «Правознавство»
«01» вересня 2026 року _____ Євгенія ЛИПИЙ

Схвалено Радою з якості вищої освіти спеціальності «Право»
протокол від «01» вересня 2026 року № 1
Голова ради з якості вищої освіти спеціальності
«Право» _____ Олександр КАЛЬЯН

©ПДАУ 2026 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	285	285
Кількість кредитів	9,5	9,5
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	обов'язкова
Рік навчання (шифр курсу)	1-й	1-й
Семестр	1	1
Лекції (годин)	32	4
Практичні (годин)	28	0
Самостійна робота (годин)	120	0
Форма семестрового контролю	залік	-
Семестр	2	2
Лекції (годин)	16	22
Практичні (годин)	20	22
Самостійна робота (годин)	69	237
у т.ч. індивідуальні завдання (контрольна робота)	-	94
Форма семестрового контролю	екзамен	екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Засвоєння здобувачами вищої освіти понятійно-категоріального апарату, основних ідей і положень теорії держави і права як теоретико-методологічної бази вивчення галузевих і прикладних юридичних наук, розвиток їх правової свідомості та формування правової культури.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна вивчається на першому році навчання першого (бакалаврського) освітнього рівня, потребує попереднього вивчення освітніх компонентів «Філософія», «Історія держави і права зарубіжних країн», «Історія держави і права України».

4. Компетентності

Загальні:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;

Фахові:

СК 1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК 2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК 3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК 5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК 8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.
СК 10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.
СК 11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.
СК 13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

5. Програмні результати навчання

ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.
ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального та процесуального права.
ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання	**Очікувані результати навчання навчальної дисципліни**
ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	Критичне осмислення основних концепцій, принципів, методів і понять загальної теорії держави і права.
	Поглиблені когнітивні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері професійної діяльності або навчання.
	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації.
	Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.	Концептуальні наукові знання.
	Критичне осмислення основних концепцій, принципів, методів і понять загальної теорії держави і права.
	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері професійної діяльності або навчання.
	Збір, інтерпретація та застосування даних.
	Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.	Концептуальні наукові знання.
	Критичне осмислення основних концепцій, принципів, методів і понять загальної теорії держави і права.
	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері професійної діяльності або навчання.
	Збір, інтерпретація та застосування даних.
	Здатність продовжувати навчання зі значним ступенем автономії.
ПРН 13. Знати та розуміти	Концептуальні наукові знання.

особливості реалізації та застосування норм матеріального та процесуального права.	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері професійної діяльності або навчання.
	Збір, інтерпретація та застосування даних.
	Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.
ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	Концептуальні наукові знання.
	Поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері професійної діяльності або навчання.
	Донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації.
	Формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти.

6. Методи навчання і викладання

Словесні методи: лекція, бесіда;
наочні методи: ілюстрування;
практичні методи: робота з навчально-методичними джерелами;
методи самостійної роботи вдома: завдання самостійної роботи;
методи формування пізнавальних інтересів: створення ситуації інтересу; ситуації новизни навчального матеріалу; метод використання життєвого досвіду; метод діалогічного обговорення проблемної ситуації;
інтерактивні методи: навчальні дискусії.

7. Програма навчальної дисципліни

1 семестр

Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права
Тема 2. Походження держави і права
Тема 3. Поняття і функції держави
Тема 4. Форма держави
Тема 5. Механізм держави
Тема 6. Держава та особа
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система і держава
Тема 8. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава
Тема 9. Поняття і сутність права
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин
Тема 11. Формування права та його джерела
Тема 12. Принципи права
Тема 13. Норми права
Тема 14. Нормативно-правові акти
Тема 15. Система права
Тема 16. Законодавство, його система та систематизація
Тема 17. Правові відносини
Тема 18. Правова поведінка
Тема 19. Юридична відповідальність
Тема 20. Юридична діяльність
Тема 21. Реалізація норм права
Тема 22. Тлумачення норм права
Тема 23. Правова свідомість і правова культура
Тема 24. Правова система суспільства

Структура (тематичний план) навчальної дисципліни

1 семестр

Назва тем	Кількість годин							
	Денна форма здобуття освіти (D8ПР_бд_11)				Заочна форма здобуття освіти (D8ПР_бз_11)			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права	12	2	2	8	2	2	-	-
Тема 2. Походження держави і права	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 3. Поняття і функції держави	12	2	2	8	2	2	-	-
Тема 4. Форма держави	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 5. Механізм держави	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 6. Держава та особа	11	2	2	7	-	-	-	-
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система і держава	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 8. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 9. Поняття і сутність права	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 11. Формування права та його джерела	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 12. Принципи права	11	2	2	7	-	-	-	-
Тема 13. Норми права	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 14. Нормативно-правові акти	12	2	2	8	-	-	-	-
Тема 15. Система права	7	2	-	5	-	-	-	-
Тема 16. Законодавство, його система та систематизація	7	2	-	5	-	-	-	-
Усього годин	**180**	**32**	**28**	**120**	**4**	**4**	**-**	**-**

2 семестр

Назва тем	Кількість годин							
	Денна форма здобуття освіти (D8ПР_бд_11)				Заочна форма здобуття освіти (D8ПР_бз_11)			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		л	п	с.р.		л	п	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права	-	-	-	-	12	2	-	10
Тема 2. Походження держави і права	-	-	-	-	9	-	-	9
Тема 3. Поняття і функції держави	-	-	-	-	13	2	2	9

Тема 4. Форма держави	-	-	-	-	14	2	2	10
Тема 5. Механізм держави	-	-	-	-	14	2	2	10
Тема 6. Держава та особа	-	-	-	-	9	-	-	9
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система і держава	-	-	-	-	10	-	-	10
Тема 8. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава	-	-	-	-	10	-	-	10
Тема 9. Поняття і сутність права	-	-	-	-	12	2	-	10
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	-	-	-	-	14	2	2	10
Тема 11. Формування права та його джерела	-	-	-	-	10	-	-	10
Тема 12. Принципи права	-	-	-	-	10	-	-	10
Тема 13. Норми права	-	-	-	-	14	2	2	10
Тема 14. Нормативно-правові акти	-	-	-	-	14	2	2	10
Тема 15. Система права	5	-	2	3	14	2	2	10
Тема 16. Законодавство, його система та систематизація	5	-	2	3	10	-	-	10
Тема 17. Правові відносини	12	2	2	8	14	2	2	10
Тема 18. Правова поведінка	12	2	2	8	14	2	2	10
Тема 19. Юридична відповідальність	12	2	2	8	12	-	2	10
Тема 20. Юридична діяльність	11	2	2	7	10	-	-	10
Тема 21. Реалізація норм права	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 22. Тлумачення норм права	12	2	2	8	10	-	-	10
Тема 23. Правова свідомість і правова культура	12	2	2	8	12	2	-	10
Тема 24. Правова система суспільства	12	2	2	8	12	-	2	10
Індивідуальні завдання (у т. ч. контрольна робота)	-	-	-	-	-	-	-	94
Усього годин	**105**	**16**	**20**	**69**	**281**	**22**	**22**	**237**

8. Теми практичних занять

Назва теми	Кількість годин	
	(D8ПР_бд_11)	(D8ПР_бз_11)
Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права	2	-
Тема 2. Походження держави і права	2	-
Тема 3. Поняття і функції держави	2	2
Тема 4. Форма держави	2	2
Тема 5. Механізм держави	2	2
Тема 6. Держава та особа	2	-
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система і держава	2	-
Тема 8. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава	2	-

Тема 9. Поняття і сутність права	2	-
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	2	2
Тема 11. Формування права та його джерела	2	-
Тема 12. Принципи права	2	-
Тема 13. Норми права	2	2
Тема 14. Нормативно-правові акти	2	2
Тема 15. Система права	2	2
Тема 16. Законодавство, його система та систематизація	2	-
Тема 17. Правові відносини	2	2
Тема 18. Правова поведінка	2	2
Тема 19. Юридична відповідальність	2	2
Тема 20. Юридична діяльність	2	-
Тема 21. Реалізація норм права	2	-
Тема 22. Тлумачення норм права	2	-
Тема 23. Правова свідомість і правова культура	2	-
Тема 24. Правова система суспільства	2	2
Разом	**48**	**22**

9. Теми самостійної роботи

Назва теми	Кількість годин	
	(D8ПР_бд_11)	(D8ПР_бз_11)
Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права	8	10
Тема 2. Походження держави і права	8	9
Тема 3. Поняття і функції держави	8	9
Тема 4. Форма держави	8	10
Тема 5. Механізм держави	8	10
Тема 6. Держава та особа	7	9
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система і держава	8	10
Тема 8. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава	8	10
Тема 9. Поняття і сутність права	8	10
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	8	10
Тема 11. Формування права та його джерела	8	10
Тема 12. Принципи права	7	10
Тема 13. Норми права	8	10
Тема 14. Нормативно-правові акти	8	10
Тема 15. Система права	8	10
Тема 16. Законодавство, його система та систематизація	8	10
Тема 17. Правові відносини	8	10
Тема 18. Правова поведінка	8	10
Тема 19. Юридична відповідальність	8	10
Тема 20. Юридична діяльність	7	10
Тема 21. Реалізація норм права	8	10
Тема 22. Тлумачення норм права	8	10

Тема 23. Правова свідомість і правова культура	8	10
Тема 24. Правова система суспільства	8	10
Разом	**189**	**237**

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти має сприяти закріпленню теоретичного матеріалу та практичних навичок. Цей вид роботи реалізується шляхом самостійного виконання здобувачем вищої освіти індивідуального завдання в аудиторний і позааудиторний час: контрольної роботи для здобувачів заочної форми навчання.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання	
	денна форма здобуття освіти D8ПР_бд_11	заочна форма здобуття освіти D8ПР_бз_11
ПРН 1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.	**Поточний контроль**: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів **Семестровий контроль**: залік/екзамен	
ПРН 2. Знати та розуміти міжнародні стандарти прав людини, положення Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, а також практику Європейського суду з прав людини.	**Поточний контроль**: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів **Семестровий контроль**: залік/екзамен	
ПРН 7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.	**Поточний контроль**: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів **Семестровий контроль**: залік/екзамен	
ПРН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального та процесуального права.	**Поточний контроль**: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів **Семестровий контроль**: залік/екзамен	

ПРН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.	**Поточний контроль**: перевірка результатів конспектування; опитування/бесіда/дискусія; виконання завдань на семінарських заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язання тестів **Семестровий контроль**: залік/екзамен

Критерієм успішного навчання є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом навчання. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів навчання.

Схема нарахування балів з навчальної дисципліни

Денна форма здобуття освіти D8ПР_бд_11 *(1 семестр – залік)*

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту	Опитування і виконання завдань на практ. заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів	
Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права	1	3	1		5
Тема 2. Походження держави і права	1	3	1		5
Тема 3. Поняття і функції держави	1	3	1		5
Тема 4. Форма держави	1	3	1		5
Тема 5. Механізм держави	1	3	1		5
Тема 6. Держава та особа	1	3	1		5
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система і держава	1	3	1		5
Тема 8. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава	1	3	1		5
Тема 9. Поняття і сутність права	1	3	1		5
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	1	3	1		5
Тема 11. Формування права та його джерела	1	3	1		5
Тема 12. Принципи права	1	3	1		5
Тема 13. Норми права	1	3	1		5
Тема 14. Нормативно-правові акти	1	3	1	30	35
Всього	**14**	**42**	**14**	**30**	**100**
Разом					**100**

Денна форма здобуття освіти D8ПР_бд_11 *(2 семестр – екзамен)*

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту	Опитування і виконання завдань на	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язання тестів	

		практ. заняттях			
Тема 15. Система права	1	3	1		5
Тема 16. Законодавство, його система та систематизація	1	3	1		5
Тема 17. Правові відносини	1	3	1		5
Тема 18. Правова поведінка	1	3	1		5
Тема 19. Юридична відповідальність	1	3	1		5
Тема 20. Юридична діяльність	1	3	1		5
Тема 21. Реалізація норм права	1	3	1		5
Тема 22. Тлумачення норм права	1	3	1		5
Тема 23. Правова свідомість і правова культура	1	3	1		5
Тема 24. Правова система суспільства	1	3	1	30	35
Всього	**10**	**30**	**10**	**30**	**80**
Екзамен					**20**
Разом					**100**

Заочна форма здобуття освіти D8ПР_бз_11 *(2 семестр – екзамен)*

Назва теми	Види навчальної роботи студентів				Разом по темі
	Ведення конспекту	Опитування і виконання завдань на практ. заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Виконання ауд. контр. роботи	
Тема 1. Предмет і метод теорії держави і права	1	-	1		1
Тема 2. Походження держави і права		-			1
Тема 3. Поняття і функції держави		3			3
Тема 4. Форма держави	1	3	1		3
Тема 5. Механізм держави		3			4
Тема 6. Держава та особа		-			1
Тема 7. Громадянське суспільство, політична система і держава	1	-	1		1
Тема 8. Демократична держава. Правова держава. Соціальна держава		-			
Тема 9. Поняття і сутність права		-			1
Тема 10. Правове регулювання суспільних відносин	1	3	1		3
Тема 11. Формування права та його джерела		-			1
Тема 12. Принципи права		-			1
Тема 13. Норми права	1	3	1		3

Тема 14. Нормативно-правові акти		3			4
Тема 15. Система права		3			4
Тема 16. Законодавство, його система та систематизація	1	-	1		1
Тема 17. Правові відносини		3			4
Тема 18. Правова поведінка		3			3
Тема 19. Юридична відповідальність	1	3	1		3
Тема 20. Юридична діяльність		-			1
Тема 21. Реалізація норм права		-			1
Тема 22. Тлумачення норм права	1	-	1		1
Тема 23. Правова свідомість і правова культура		-			1
Тема 24. Правова система суспільства		3	1		4
Контрольна робота				30	**30**
Всього	**8**	**33**	**9**	**30**	**80**
Екзамен					**20**
Разом					**100**

1. Ведення конспекту (0-1 бал)

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	Демонструє достатній рівень засвоєння програмного змісту теми навчальної дисципліни (повне відображення в конспекті основних положень теми і наявність ознак їх аналітичного опрацювання – виділення ключових понять, створення опорних схем тощо).
0	Демонструє недостатній рівень засвоєння програмного змісту теми навчальної дисципліни (неповне відображення в конспекті ключових положень теми і відсутність ознак їх аналітичного опрацювання).

2. Опитування і виконання завдань на практичних заняттях (0-3 бала)

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Вільно та вичерпно відповідає на поставлене запитання.
2	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Потребує навідних питань задля того, щоб сформувати основну відповідь. Відповідь містить помилки та/або дуже лаконічна
1	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання. Має значні труднощі з відповіддю, допускає багато помилок або грубі помилки.
0	Неможливо встановити рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання, адже відповідь відсутня

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-1 бал).

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
1	На достатньому рівні – здобувач демонструє належні знання і розуміння основних положень завдання самостійної роботи (глибоке розуміння сутності матеріалу, логічність його викладу, аргументоване обґрунтування тверджень, повне розкриття змісту теоретичних питань).

0	На недостатньому рівні – здобувач демонструє відсутність знання і розуміння основних положень завдання самостійної роботи, припускається численних або грубих помилок.

4. Розв'язання тестів

денна форма здобуття освіти

(0-30 балів)

Шкала та критерії та оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
23-30	Демонструє високий рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
15-22	Демонструє задовільний рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
7-17	Демонструє низький рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-6	Неможливо встановити рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

5. Виконання аудиторної контрольної роботи

заочна форма здобуття освіти

(0-30 балів)

Шкала та критерії та оцінювання

Вид завдання	Кількість балів	Критерії оцінювання
Теоретичне питання 1	1-8 балів	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, проте дещо порушено послідовність викладу та не повністю розкритий результат навчання.
	9-15 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить приклади, що свідчить про належне осмислення матеріалу. Відповідь на питання стилістично та граматично правильна, засвідчує сформовані знання та вміння, повністю демонструє засвоєний результат навчання.
Максимальна кількість балів	15 балів	
Теоретичне питання 2	1-8 балів	Свідоме і повне відтворення матеріалу з деякими неточностями у другорядному матеріалі; виклад матеріалу достатньо обґрунтований, проте дещо порушено послідовність викладу та не повністю розкритий результат навчання.
	9-15 балів	Виклад матеріалу глибоко обґрунтований, логічний, переконливий. Відповідь містить приклади, що свідчить про належне осмислення матеріалу. Відповідь на питання стилістично та граматично правильна, засвідчує сформовані знання та вміння, повністю демонструє засвоєний результат навчання.
Максимальна кількість балів	15 балів	
Всього	30 балів	

6. Форма проведення семестрового контролю згідно з робочим та навчальним планом:

- 1 семестр – залік *(для денної форми здобуття освіти)*;
- 2 семестр – екзамен *(для денної та заочної форми здобуття освіти)*.

Шкала та критерії та оцінювання екзамену *(0-20 балів)*

Вид завдання	Шкала оцінювання, балів	Вимоги до знань та умінь здобувачів вищої освіти
Теоретичне питання*	19 - 20	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, вдало наводить приклади, демонструє знання історичних закономірностей, формулює ідеї, концепції. Здобувач демонструє високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів
	16 - 18	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять. Здобувач демонструє достатньо високий рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів
	11- 15	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами; демонструє обмежену здатність формулювати ідеї та концепції. Здобувач демонструє середній рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
	6 - 10	Здобувач вищої освіти в загальній формі орієнтується в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади. Здобувач демонструє задовільний рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів.
	1 - 5	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять; не демонструє розуміння цінностей демократичного ладу. Здобувач демонструє низький рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити рівень формування компетентностей і досягнення програмних результатів.

*екзамен складається з 3 теоретичних питань; кожне питання оцінюється за 20 бальною шкалою; підсумкова оцінка визначається як середнє арифметична .

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна (за потребою)

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; проекційний екран – 1 шт.; презентації.

Перелік обладнання, необхідного для вивчення навчальної дисципліни, забезпечує кафедра підприємництва і права.

13. Політика навчальної дисципліни

Перескладання видів робіт відбувається відповідно до вимог Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному аграрному університеті та Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в Полтавському державному аграрному університеті. Повторне виконання завдань поточного контролю з метою підвищення раніше отриманої оцінки або збільшення кількості балів не допускається. Здобувач вищої освіти, який одержав під час семестрового контролю незадовільну оцінку F має право повторно опанувати освітній компонент.

Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності Полтавського державного аграрного університету, в якому регламентовано процедуру розгляду порушення академічної доброчесності. Обов'язковими вимогами є: виконувати кожне навчальне завдання самостійно, крім випадків, якщо його виконання передбачає участь декількох осіб та/або правилами виконання відповідних завдань дозволено отримання допомоги від інших осіб, використання допоміжних матеріалів та засобів, у тому числі з інтернет-ресурсів; у разі використання у власному академічному творі результатів інтелектуальної творчої діяльності іншого автора (текстів, зображень, ідей, розробок, тверджень, відомостей, думок тощо) зазначати посилання на відповідне джерело інформації та/або відповідного автора; включати до академічного твору раніше створений ним академічний твір (повністю або частково) лише у разі, якщо це дозволено умовами навчального завдання.

Використання технологій штучного інтелекту під час виконання завдань самостійної роботи допускається за умови дотримання законодавства України, цінностей, принципів і правил академічної доброчесності, визначених Кодексом академічної доброчесності ПДАУ, та вимог внутрішніх актів Університету, зокрема, Правил використання систем штучного інтелекту в освітньому процесі ПДАУ. Інструменти ШІ можуть використовуватися здобувачами вищої освіти як допоміжний засіб для пошуку та структурування інформації, генерування ідей, формулювання запитань, мовного редагування висновків та пропозицій. У разі використання при виконанні творчих завдань (розв'язання ситуаційних завдань) текстів, зображень, даних або інших результатів, згенерованих ШІ, здобувач вищої освіти повинен зазначити факт такого використання у виконаному завданні самостійної роботи із зазначенням інструменту ШІ та способу його використання. Не допускається використання ШІ для повного виконання завдання самостійної роботи, подання згенерованих ШІ результатів як власного результату навчальної діяльності без зазначення факту їх використання, створення або подання недостовірної, сфабрикованої чи фальсифікованої інформації, генерування неіснуючих джерел, посилань або інших даних. У разі встановлення факту таких порушень здобувач вищої освіти отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати нове завдання самостійної роботи.

Відвідування занять є обов'язковим. Усі завдання, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни, мають бути виконані у встановлені терміни. Оцінки, отримані здобувачем вищої освіти, вносяться викладачем в електронний журнал АСУ ПДАУ. Пропущені без поважної причини заняття опрацьовуються самостійно. У разі невиконання здобувачем вищої освіти завдань або неучасті в заходах поточного контролю за відповідний вид навчальної діяльності виставляється оцінка «0» балів. Здобувач вищої освіти має право підвищити результати поточного контролю шляхом виконання відповідних завдань до початку семестрового контролю, окрім тих, які проводилися під час аудиторних занять. Відпрацювання пропущених заходів поточного контролю здійснюється виключно з метою оцінювання результатів навчання, які не були оцінені у встановлені строки.

На здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих у неформальній / інформальній освіті. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані Положенням про порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАУ. Набуття відповідних результатів навчання можливе після успішного опанування онлайн-курсів (з документальним підтвердженням) на різноманітних навчальних платформах, зокрема: Prometheus, Coursera тощо з подальшим перезарахуванням здобутих результатів навчання як частини навчальної дисципліни. Перезарахування може відбуватися упродовж семестру, у якому відбувається опанування освітнього компонента, не пізніше ніж за місяць до встановленої дати семестрового контролю.

Відповідно до Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАУ студенти мають право оскаржувати результати контрольних заходів. Підставами для оскарження

можуть бути випадки недотримання викладачем встановленої системи оцінювання, зазначеної в робочій програмі навчальної дисципліни, силабусі, необ'єктивне оцінювання, або наявність конфлікту інтересів, про існування якого студент не був і не міг бути обізнаним до проведення оцінювання. Оскаржити результат можна не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для цього здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до декана факультету. Заяву щодо оскарження результатів оцінювання розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням декана факультету. Результатом розгляду апеляції є прийняття комісією рішення, що попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання з відповідного освітнього компонента і не змінюється або рішення, що попередня оцінка знань здобувача не відповідає рівню досягнення результатів навчання здобувача з відповідного освітнього компонента, здобувач заслуговує іншої оцінки.

14. Рекомендовані джерела інформації

Нормативні

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 23 липня 1996 року, № 30. Ст.141.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права людини: прийнятий Генеральною Асамблеєю ООН 16.12.1966 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/ 995_043
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: від 4 листопада 1950 року. *Офіційний вісник України*. 1998. № 13. Ст. 270.
4. Декларація про державний суверенітет України: Прийнята Верховною Радою Української РСР 16 липня 1990 р. *Відомості Верховної Ради Української РСР.* 1990. № 3. Ст. 429.
5. Акт проголошення незалежності України: Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. *Відомості Верховної Ради Української РСР.* 1991. № 38. Ст. 502.

Основні

1. Загальна теорія держави і права: підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл. / [М.В. Цвік та ін.] ; за ред. М.В. Цвіка, О.В. Петришина ; Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Х.: Право, 2010. 583 с.
2. Загальна теорія права: підруч. / [Петришин О. В. та ін.] ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О.В. Петришина ; редколегія: Д.В. Лук'янов, С.І. Максимов, В.С. Смородинський. Нац. ун-т "Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого". Х.: Право, 2025. 576 с.

Допоміжні

1. Аллан Т. Р. С. Конституційна справедливість. Ліберальна теорія верховенства права. К.: Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2008. 385 с.
2. Вступ до теорії правових систем : монографія / за заг. ред. О.В. Зайчука, Н.М. Оніщенко. К.: Юрид. думка, 2006. 432 с.
3. Гладкий С.О. Деформації правосвідомості у контексті правового самопізнання. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Серія «Право» : збірник наукових праць.* Х.: ХНУ, 2014. № 1137. С. 22-25.
4. Гладкий С.О. Правові поняття як засіб інтеграції професійної свідомості правника. *Art of Justice.* Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2026. Вип.1(33). С. 11-18.
5. Гладкий С.О. Менталітет доби масового суспільства: правові аспекти в українському вимірі. *Науковий вісник УжНУ. Серія "Право".* Випуск 71(3). 2022. С. 26-31.
6. Гладкий С.О. Модернізація правової системи України: соціокультурний вимір. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право.* Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2024. Вип. 17 (29). С. 32-38.
7. Гладкий С.О. Поняття правового менталітету як засіб правового самопізнання. *Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки.* К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2014. Вип. 65. С. 9-18.
8. Гладкий С.О. Право в суспільстві споживання: ціннісні та психологічні аспекти. *Держава і право: Зб. наук. праць. Юрид. і політ. науки.* Вип. 89. Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. К. : Вид-во «Юридична думка», 2021. С. 34-43.

9. Гладкий С.О. Правовий менталітет як об’єкт правового самопізнання. *Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис.* К.: КУП, 2014. № 2. С. 14-16.
10. Гладкий С.О. Правовий нігілізм як об’єкт правового самопізнання. *Форум права : електронний науковий журнал.* Х.: ХНУВС, 2014. № 3. С. 69-73. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/FP_index.htm_2014_3_13.pdf
11. Гладкий С.О. Правосвідомість як предметне поле та інструмент правового самопізнання. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Право : збірник наукових праць.* Маріуполь: МДУ, 2013. Вип. 6. С. 10-19.
12. Гладкий С.О. Практично-орієнтоване вивчення загальної теорії права: ауторефлексивний підхід. *Держава і право: Зб. наук. праць. Юрид. науки.* Вип. 83. К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України. 2019. С. 3-14.
13. Гладкий С.О. Психологічна культура юриста в соціокультурному контексті. *Науково-інформаційний вісник Івано-Франківського університету права імені Короля Данила Галицького. Серія Право.* Івано-Франківськ: Редакційно-видавничий відділ ЗВО «Університет Короля Данила», 2025. Вип. 19 (31). С. 33-39.
14. Гладкий С.О. Самосвідомість як структурно-функціональне ядро правового самопізнання. *Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис.* К.: КУП, 2014. № 3. С. 13-16.
15. Гладкий С.О. Світоглядні координати правового самопізнання. *Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки.* К.: Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, 2014. Вип. 64. С. 11-19.
16. Гладкий С.О. Склад правосвідомості у контексті правового самопізнання. *Часопис Київського університету права : Український науково-теоретичний часопис.* К.: КУП, 2014. № 1. С. 12-16.
17. Гладкий С.О. Структура самосвідомості у контексті правового самопізнання. *Держава і право: збірник наукових праць. Юридичні і політичні науки.* К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2014. Вип. 66. С. 3-12.
18. Гладкий С.О. Трансформації праворозуміння у вимірі правового самопізнання. *Вісник Харківського національного університету ім. В.Н.Каразіна. Серія «Право» : збірник наукових праць.* Х.: ХНУ, 2014. № 1106. С. 34-37.
19. Гьофе О. Демократія в епоху глобалізації ; пер. з нім. К.: ППС-2002, 2007. 436 с.
20. Дворкін Р. Серйозний погляд на право ; пер. з англ. К.: Основа, 2000. 519 с.
21. Жаровська І.М. Теорія держави і права як фундаментальна та світоглядна дисципліна / *Часопис Київського університету права.* 2016. № 3. С. 15-18.
22. Жук Н.А. Парламент, президент, уряд: через взаємостримування до рівноваги: монографія. Х.: Харків Юридичний, 2007. 327 с.
23. Загальна теорія держави і права (основні поняття, категорії, правові конструкції та наукові концепції): навч. посіб. / О.Л. Копиленко [та ін.] ; МОН України. К.: Юрінком Інтер, 2008. 400 с.
24. Загальна теорія права: підруч. / за заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2016. 392 с.
25. Калиновський Ю.Ю. Правосвідомість українського суспільства: ґенеза та сучасність: монографія. Х.: Право, 2008. 288 с.
26. Кельзен Г. Чисте правознавство: Проблема справедливості ; пер. з нім. К.: Юніверс, 2004. 496 с.
27. Козюбра М.І. Взаємозв'язки між народовладдям, парламентаризмом та верховенством права: європейські стандарти і сучасні українські реалії. *Право України.* 2019. № 11. С. 83-97.
28. Колодій А.М. Принципи права України : монографія. К.: Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
29. Оборотов Ю.Н. Традиції та оновлення у правовій сфері: питання теорії (від пізнання до розуміння права) : монографія. Одеса: Юрид. літ., 2002. 280 с.
30. Оніщенко Н.М. Методологія теорії держави і права (деякі аспекти розгляду). *Держава і право. Серія : Юридичні науки.* 2016. Вип. 71. С. 3-20.
31. Попович В.М. Теорія держави і права: концепція, праксеологія та методологія розвитку : монографія ; Держ. ВНЗ "Київ. нац. екон. ун-т ім. Вадима Гетьмана". К.: Юрінком Інтер, 2015. 382 с.

32. Правова культура в умовах становлення громадянського суспільства: монографія / за ред. Ю.П. Битяка, І.В. Яковюка, О.В. Петришина та ін. Х.: Право, 2007. 248 с.
33. Правосвідомість і правова культура як базові чинники державотворчого процесу в Україні : монографія / Л.М. Герасіна [та ін.]. Х.: Право, 2009. 352 с.
34. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права та держави: навч. посіб. Львів: Край, 2008. 224 с.
35. Сердюк О.В. Соціологічний підхід у сучасному правознавстві: пізнання соціальності права : монографія. Х.: Яшма, 2007. 320 с.
36. Скакун О.Ф. Теорія права і держави : підруч. К.: Правова єдність : Алерта, 2014. 524 с.
37. Теорія держави і права : посіб. для підгот. до іспитів / Д.В. Лук'янов, С.П. Погребняк, В.С. Смородинський ; за заг. ред. О.В. Петришина. Х.: Право, 2018. 193 с.
38. Теорія держави і права : підруч. / [О. М. Бандурка та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. НАПрН України О. М. Бандурки ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. Х.: Харків. нац. ун-т внутр. справ, 2018. 415 с.
39. Теорія держави і права. Академічний курс: підруч. / О.В. Зайчук [та ін.] ; ред. О.В. Зайчук, Н.М. Оніщенко. К.: Юрінком Інтер, 2008. 688 с.
40. Тимошенко В.І. Правова держава (теоретико-історичне дослідження). К.: Наук. думка, 1994. 132 с.
41. Фуллер Лон Л. Мораль права ; пер. з англ. К.: Сфера, 1999. 232 с.
42. Харт Х. Л. А. Концепція права ; пер. з англ. К.: Сфера, 1998. 236 с.
43. Цимбалюк М.М. Онтологія правосвідомості : Теорія та реальність : монографія. К.: Атіка, 2008. 288 с.
44. Циппеліус Р. Юридична методологія ; пер. з нім. К.: Реферат, 2004. 176 с.

Інформаційні ресурси:

1. Конституційний Суд України : офіційний веб-сайт України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.ccu.gov.ua/
2. Офіційне інтернет-представництво Президента України : веб-сайт Офіційного інтернет-представництва Президента України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.president.gov.ua/
3. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://iportal.rada.gov.ua/
4. Урядовий портал : єдиний веб-портал органів виконавчої влади України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.kmu.gov.ua/
5. Судова влада України : офіційний веб-портал [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://court.gov.ua/
6. Офіційний сайт Інституту громадянського суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.csi.org.ua.
7. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua
8. Національна парламентська бібліотека України. URL: http://www.catalogue.nplu.org